Gedeputeerde Staten

Provincie Zeeland

Abdij 6 4331BK Middelburg
Postbus 6001 4330 LA Middelburg
+31 118631011
IBAN NL08 BNGH 0285010557

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Kamerbrieven van Min. van LVVN d.d. 28 en 29 november 2024	582485		

Middelburg, 17 december 2024

Geachte voorzitter,

Door de minister van LVVN zijn onlangs op 28 en 29 november in totaal zes brieven uitgebracht rondom landbouw en natuur. Met deze brieven wil de minister een nader beeld van de inzet van het Rijk op het bereiken van de doelen voor natuur, water en klimaat in het landelijk gebied geven. Als college willen we deze brieven met uw Staten delen en gelijk in algemene zin een korte duiding geven op de inhoud van deze 6 brieven.

Van deze zes brieven zijn er vier relevant voor ons beleid op het gebied van landbouw, natuur, water, klimaat en stikstof.
De andere twee brieven geven voor ons geen richting aan nieuw beleid en kunnen gezien worden als brieven die een verslag geven van een overleg (SCoPAFF-vergadering gewasbeschermingsmiddelen december 2024) en de wijze waarop de komende jaren uitvoering gegeven aan natuurherstel via de recent verschenen SPUK programma Natuur (Beleidsagenda Natuur). Voor de volledigheid zijn de twee brieven wel als bijlage bij deze brief gevoegd.

De overige vier brieven zijn:
1. Ruimte voor landbouw en natuur
2. Hoofdlijneninzet op stikstofemissiereductie
3. Contourenbrief agrarisch natuurbeheer (ANB)
4. Kamerbrief PAS melders

<u>Algemene duiding van de overige vier brieven</u>
Veel van wat in de brieven wordt aangestipt vraagt verdere uitwerking en ontwikkeling of dient nog met andere partijen, waaronder de medeoverheden, afgesproken te worden. De verwachte (gehoopte) duidelijkheid op het bereiken van de doelen voor natuur, water en klimaat in het landelijk gebied, de aanpak daartoe en de rol daarin voor de Provincies is er met deze brieven nog niet. In die zin is het antwoord van de minister teleurstellend. Door de minister wordt aangegeven dat het Rijk regie wil op ruimte en middelen. Hoe die regierol eruit ziet is vooralsnog niet duidelijk. De minister geeft aan in december en in de loop van 2025 te komen met nieuwe en aanvullende Kamerbrieven. Op 28 oktober is er een Kamerbrief verschenen waarin de planning van de Kamerbrieven vanuit LVVN voor het vierde kwartaal 2024 en 2025 is opgenomen. Deze brief is voor de volledigheid als bijlage bij deze brief gevoegd.

Veel maatregelen die genoemd worden in de brieven landen op het agrarisch erf. Hierbij wordt nadrukkelijk de koppeling gelegd met een verdienmodel voor de boer. Door het alleen leggen van deze koppeling mist er een integrale samenhangende aanpak in gebieden of regio's. En hoe het

verdienmodel voor die boeren er dan uit gaat zien is niet helder. Ook is onduidelijk wat de aanpak betekent voor de individuele agrarische bedrijven. De gesprekken over de bedrijfsspecifieke doelen voor stikstof lopen al enige tijd. Hieruit blijkt dat het formuleren en borgen hiervan voor individuele bedrijven niet eenvoudig is. Nu komt hier nog bij dat er ook bedrijfsspecifieke doelen komen voor de andere doelen dan alleen stikstof.
Uit de brieven blijkt dat de minister de focus wil leggen in de aandachtsgebieden in de landbouw, te weten de veenweiden, beekdalen, de hoge zandgronden en grondwaterbeschermingsgebieden. Daarmee bestaat het risico dat er weinig middelen naar Zeeland komen terwijl hier wel grote opgaven liggen als het gaat om de doelen natuur, water en klimaat. Hier zullen we als Zeeland aandacht voor moeten vragen bij de minister.

Als laatste blijkt uit de brieven niet hoe de minister verder wil gaan met de eerdere aanpak op gebiedsniveau. Er lijkt nu meer gekozen te worden voor een generieke aanpak gecombineerd met de inzet van het Rijk in specifieke gebieden,. terwijl we tot op heden ingezet hebben op een bredere gebiedenaanpak.

Hieronder de duiding per brief:

Ruimte voor landbouw en natuur
De aanpak Ruimte voor landbouw en natuur is volgens de minister deels de opvolger van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. De aanpak moet bijdragen aan de doelen natuur (inclusief stikstof), water en klimaat. In de brief geeft de minister de hoofdlijnen van het kabinetsbeleid weer. De hoofdlijnen zijn:

- **De boer aan het roer**. De kern is de overgang van depositiesturing naar emissiesturing in de landbouw. Daarbij wordt ingezet op innovatie, een brede beëindigingsregeling en het opstellen van haalbare bedrijfsspecifieke emissiedoelen.
- **Meer focus in het beleid.** De aanpak bestaat uit enerzijds generiek beleid aangevuld met gebiedsspecifiek beleid.
- **Minder praten, meer doen**. De aanpak is gericht op gebieden met de grootste opgaven en bijvoorbeeld het vergroten van (de middelen voor) bestaande instrumenten zoals voor het ANB.

Uit de aanpak blijkt dat het Rijk zelf meer regie wil voeren op de ruimtelijke ontwikkeling en inzet van middelen in het landelijk gebied.

Hoofdlijneninzet op stikstofreductie
De minister schetst de hoofdlijnen van het kabinetsbeleid om tot een stikstofemissiereductie te komen in deze brief. De inzet is onderdeel van de aanpak voor Ruimte voor landbouw en natuur (brede beëindigingsregeling, bedrijfsspecifieke emissiedoelen voor de landbouw, innovatie). Daarnaast is het doel om de balans tussen mestplaatsing en mestproductie te herstellen. Ook de uitvoeringsgerichte en gebiedsspecifieke aanpak en de inzet op ANB moet volgens de minister leiden tot een reductie van de stikstofemissie. Daarmee geeft deze brief nauwelijks aanvullende inzichten ten opzichte van de brief Ruimte voor landbouw en natuur.

Agrarisch natuurbeheer (ANB)
De inzet van het ANB is nog het meest concreet. In de brief is aangegeven dat de beslissing over de verdeling van de middelen wordt op zijn vroegst pas met de Voorjaarsnota 2025 bekend wordt. In 2025 moet de aanpak, in overleg met betrokken partijen zoals Provincies, gemeenten en collectieven, verder worden uitgewerkt. Dit is te laat om in 2026 de middelen te kunnen wegzetten, hiervoor moeten begin 2025 al plannen worden gemaakt.

Er wordt ingezet op het vergroten van het budget voor bestaande instrumenten zoals het ANLb maar dan met langjarige contracten (tot 20 jaar) waar de contracten nu een looptijd van maximaal 6 jaar kennen. Er wordt een duidelijke relatie gelegd met het verdienmodel van de boer.

PAS melders
De minister geeft in haar brief aan dat het vinden van oplossingen voor PAS-melders zeer moeizaam verloopt. Landelijke bronmaatregelen op het gebied van stikstofreductie hebben onvoldoende effect waardoor extra inspanningen nodig zijn. Ook wil zij voorkomen dat de Provincie als bevoegd gezag vanaf medio 2025 moet gaan handhaven. De minister zet in op verschillende sporen, maar zekerheid voor alle PAS-melders is op de korte termijn nog niet te verwachten.

Wij onderschrijven de urgentie van de minister en werken met haar samen om oplossingen te vinden voor de PAS-melders in Zeeland. Dat betekent dat wij in het eerste kwartaal van 2025 een subsidieregeling willen openstellen waarmee PAS-melders geld kunnen krijgen voor reductie van

stikstofemissie, verwerving van stikstofrechten, omschakeling en verplaatsing. Daarnaast werken wij aan de introductie van een stikstofbank waarin ook ruimte voor PAS-melders gereserveerd kan worden. Verder is een goede samenwerking opgebouwd met de zaakbegeleiders die vanuit LVVN zijn aangesteld. Tegelijkertijd onderschrijven we het oordeel van de minister dat er geen gemakkelijke oplossingen zijn en dat die dan wel juridisch houdbaar moeten zijn.

Uw Staten heeft op 7 juni 2024 een motie aangenomen waarin gepleit wordt voor een generaal pardon voor PAS-melders. De minister van LVVN heeft naar aanleiding van Kamervragen aangegeven dat een generaal pardon niet onmogelijk is, maar dat hiervoor vereist is dat de natuur in goede staat moet zijn en dat dit nu nog niet het geval is. Tot die tijd zullen er andere maatregelen getroffen moeten worden. Hiermee beschouwen we deze motie als afgedaan.

Financiële middelen uit alle 4 de brieven
Al eerder is aangekondigd dat het Rijk vanaf 2026 structureel 500 miljoen beschikbaar wil stellen voor het ANB. Een besluit volgt echter bij de Voorjaarsnota 2025 dus wordt pas duidelijk in juni 2025.
Verder was bekend dat er 5 miljard beschikbaar is voor onder andere innovatie.
In de brief over de hoofdlijneninzet op stikstofemissiereductie (nr. 2) is de onderstaande indicatieve verdeling opgenomen.

Element	**Geschatte benodigde inzet (x mln)**
Brede vrijwillige beëindigingsregeling	1.250-2.500
Mest	250
Innovatie en doelsturing	1.250-2.500
Natuur	500
Visserij en overig	500

Deze middelen zijn allemaal al eerder door de minister aangekondigd. Er zijn in deze brieven geen aanvullende middelen voorzien.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:
1. Ruimte voor natuur en landbouw
2. Hoofdlijnen inzet op stikstofemmissiereductie
3. Contourenbrief agrarisch natuurbeheer
4. Kamerbrief PAS melders
5. Kamerbrief beleidsagenda Natuur
6. Kamerbrief over SCoPAFF – vergadering gewasbeschermingsmiddelen december 2024
7. Planning Kamerbrieven vierde kwartaal 2024 en 2025

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.